

Българско посещение в Музея на домовете-кули

На 1 октомври, членове на сдружение „Георги Победоносец“, гр. Кладно посетиха Музея на жилищните сгради-кули в града. Инициативата е по идея на г-жа Надя Карамфилова, председател на сдружението.

Композицията от шестте жилищни сгради в града е паметник на културата от 1987 г. Идеята за изграждането на следвоенен комплекс от десететажни блокове под формата на буквата У, покрай шосето между Кладно и Розделов, в стила на функционализма, принадлежи на архитекта Йозеф Хавличек още от 1946 г. След политическите промени през 1948–1949 г. става ясно, че първоначалният проект няма да се реализира. Новото време не допуска друг стил в изкуството освен този на социалистическия реализъм. Арх. Хавличек се отнася изключително критично към този стил, затова търси реализация, която да е политически приемлива и същевременно оригинална и модерна. Намира изход в творчеството на френския архитект Огюст Пере. Така се раждат шестте 48-метрови жилищни сгради, проектирани от Хавличек и колегите му Карел Филсак и Карел Бубеничек. За всяка от сградите архитектите подготвят планове на различни жилища, с различна битова площ, някои от тях са били обзаведени, имало е вградени гардероби, шкафчета за обувки, за почистващи материали... Арх. Хавличек е разностранно надарена личност, не само проектира сгради, но се занимава и с дизайн, изработка на мебели, скулптура. Стремим се да осигури евтини жилища за по-бедните слоеве на обществото в Кладно. Със своята красота и елегантност, функционалност и перфектно премислени детайли, простор и много светлина, домовете-кули са най-талантливата реализация на битов строеж през ХХ век.

Жилищните сгради-кули са изпреварили своето време: разполага-

Членове на сдружение „Георги Победоносец“ пред Музея на домовете-кули

ли са с отопление от тавана на стаите, покривна тераса за почивка и слънчеви бани с душеве, помещения за представяне на културни дейности и, предвид времето на Студената война, с противоатомни убежища. На всеки етаж е имало контейнери за отпадъци, които чрез товарен асансьор се извозват до специално изградена инсталация за изгарянето им.

В сградата на първия дом-кула (броено от запад на изток) е реализирана музейна експозиция. Музеят на домовете-кули е открит в началото на 2020 г. и, за съжаление, става обект на внимание от страна на гражданите чак през 2022 г., тъй като откриването му съвпада с коронавирусната пандемия и затварянето на всички културни институции. Това е първият музей, посветен на жилищната архитектура на чешка територия и днес се радва на значителен интерес. Първоначално посетителят влиза във входно антре, което е възстановено в оригиналния му вид от 1957 г. и е проектирано с идеята да бъде място за срещи между наемателите,

за честване на различни празници. Следващият обект на обиколката е противоатомното скривалище, намиращо се на 9 метра под земята и разполагащо с 25-метров аварийен изход. То е можело да осигури подслон на 300 обитатели. Оттам посетителите продължават към апартамент, реконструиран според модата от 1956 г. Разходката приключва на покривната тераса, от която се открива чудесна гледка.

Членовете на българското сдружение „Георги Победоносец“ разгледаха с интерес музея под компетентното и вещо ръководство на Дениса Карамфилова, която работи тук като екскурзовод през лятната ваканция. От нея научиха не само любопитни, но и тъжни подробности – от споменатата тераса са скочили или паднали 7 души, някои от тях употребили алкохол.

Обогатяващата неделна сутрин и новите културни преживявания със сигурност ще оставят приятни спомени у нашите сънародници, живеещи в гр. Кладно и района. ♦